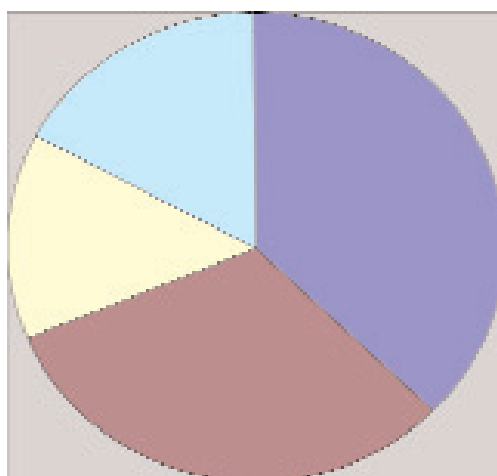

Az elmúlt három hónap döntései

A Versenytanács 2005 júniusában, júliusában és augusztusában 35 határozatot hozott, két eljárás esetében gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és kartell tárgyában is döntést hozva.

- Fogyasztók megtévesztése
- Fúziókontroll
- Erőfölénnyel visszaélés
- Versenykorlátozó megállapodások

Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés		
Vj-49/2004.	Magyar RTL Televízió Rt.	megszüntetés (részben szünetelés után, részben jogsértés hiányában)
Vj-91/2004.	Comix System Termelő, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	megszüntetés
Vj-120/2004.	Nógrádi Béke Mezőgazdasági Ipari és Szolgáltató Szövetkezet Berkenye Faluszövetkezet	jogsértés megállapítása
Vj-141/2004.	Dow AgroSciences Hungary Növényvédőszer Kereskedelmi Kft.	megszüntetés
Vj-24/2005.	Nyírségi-Szárnyas Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft., Hungarit Baromfifeldolgozó és Élelmiszeripari Rt., Merian Orosháza Finom Szárnyas Különlegességek Rt.	megszüntetés
Versenyt korlátozó megállapodás		
Vj-98/2004.	Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete, Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége	jogsértés megállapítása, magatartás folytatásának megtiltása, bírság kiszabása
Vj-101/2004.	Kemira GrowHow Oy és a Kemira GrowHow Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Tessenderlo Chemie NV és Tessenderlo Chemie Hungaria Kft.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-120/2004.	Nógrádi Béke Mezőgazdasági Ipari és Szolgáltató Szövetkezet Berkenye Faluszövetkezet	jogsértés megállapítása
Vj-23/2005.	Rába-csoport, Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.	megszüntetés
Vj-24/2005.	Nyírségi-Szárnyas Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft., Hungarit Baromfifeldolgozó és Élelmiszeripari Rt., Merian Orosháza Finom Szárnyas Különlegességek Rt.	megszüntetés
Mentesítés		
Vj-207/2004.	Rába-csoport, Integris-Rendszerház Informatikai Szolgáltató Kft.	mentesítés
Összefonódás		
Vj-53/2005.	Dél-magyarországi Húsiipari Rt., Pick Szeged Rt.	engedélyezés
Vj-56/2005.	Villas Austria GmbH, Heraklith Consulting & Engineering GmbH	engedélyezési kötelezettség hiányának megállapítása
Vj-67/2005.	Colas-Hungaria Építőipari Kft., Hoffmann Építőipari Rt., Hoffmann-Gépjavító és Szolgáltató Kft.	engedélyezés
Vj-81/2005.	Hungaropharma Gyógyszerkereskedelmi Rt., HAJDÚ Gyógyszerkereskedelmi Rt.	engedélyezés
Vj-86/2005.	Erdészeti és Faipari Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Rt., Ligniwood Kft.	engedélyezés
Vj-88/2005.	AVE Magyarország Kft., Zöldfok Településgazdálkodási és Kommunális Rt.	engedélyezési kötelezettség hiányának megállapítása
Vj-91/2005.	Schneider Electric SA., Invensys Messner GmbH, Satchwell SAS, Satchwell Control Systems Ltd., Atmostech OY, Invensys Bygnings Systemer A/S, Eliwell & Controlli Srl, Invensys Middle East FZE	engedélyezés
Vj-96/2005.	Ségécé Societé En Commandite Simple, Plaza Centers Magyarország Menedzselési és Ellenőrzési Kft.	engedélyezés
Vj-103/2005.	Österreichische Post AG, Feibra Magyarországi Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	engedélyezési kötelezettség hiányának megállapítása
Vj-112/2005.	DB Real Estate Investment GMBH, AIAS Ingatlanbefektetési Kft.	engedélyezés
Vj-113/2005.	General Electric Company, Everest VIT, Incorporated	engedélyezés
Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása		
Vj-177/2004.	Üstöki Kereskedelmi, Szolgáltató és Ügynöki Kft.	jogsértés megállapítása, magatartás folytatásának megtiltása, bírság kiszabása
Vj-199/2004.	Szole-Meat Húsiipari Kft.	megszüntetés (szünetelés után)
Vj-8/2005.	Avalon Team Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	jogsértés megállapítása, magatartás folytatásának megtiltása, bírság kiszabása
Vj-10/2005.	Walmart Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-11/2005.	Linka és Társa Kft.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-15/2005.	Magyar RTL Televízió Rt.	megszüntetés
Vj-18/2005.	Ford Motor Hungary Kft.	megszüntetés
Vj-32/2005.	Magyar Telekom Rt.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-33/2005.	Kereskedelmi és Hitelbank Rt.	jogsértés megállapítása, magatartás folytatásának megtiltása, bírság kiszabása
Vj-41/2005.	Auchan Magyarország Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-49/2005.	Electro World Magyarország Kft.	jogsértés megállapítása, magatartás folytatásának megtiltása, bírság kiszabása
Vj-50/2005.	VIP-REX Kft.	jogsértés megállapítása, bírság kiszabása
Vj-58/2005.	CBA Kereskedelmi Kft.	megszüntetés

Szalámi-politika

A GVH engedélyezte, hogy a Dél-Magyarországi Húsipari Rt. irányítást szerezzen a Pick Szeged Rt. felett.

A Dél-Magyarországi Húsipari Rt. (Délhús Rt.) 32,16 százalékos szavazati jogot biztosító részesedést szerzett a Pick Szeged Rt. részvényeiből. A Délhús Rt. a Bonitas 2002. Kft. által közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozások alkotta vállalkozáscsoport tagja (pl. az Új-Mizo Tejtermékeket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt.-vel együtt).

A Pick Szeged Rt. közgyűlésén a társaság igazgatóságának tagjait visszahívták és új igazgatóságot választottak, ennek tagjai közé választva a Délhús Rt. vezérigazgatóját is. A közgyűlést követően a Pick Szeged Rt. igazgatósági ülésén az igazgatóság tagjai az igazgatóság elnökének a Délhús Rt. vezérigazgatóját választották meg. A Versenytanács szerint ez önmagában nem jelenti azt, hogy a Délhús Rt. a Pick Szeged Rt. versenytörvény szerinti (tényleges) irányítója lenne. Szintén nem hozott létre összefonódást eredményező (szerződésen alapuló) irányítási viszonyt a két vállalkozás között létrejött Együttműködési Keretmegállapodás, amely szerint a bel- és külkereskedelemben, a marketing, az alap- segéd- és csomagolóanyagok beszerzése együttes fellépéssel történik.

A Versenytanács szerint ugyanakkor összefonódás engedélyezési eljárás keretében értékelendő, hogy a Délhús Rt. a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügye-

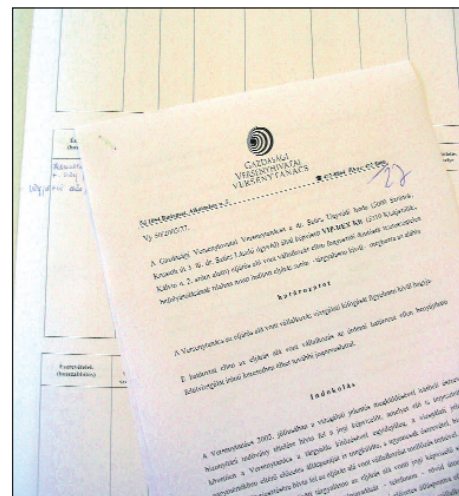
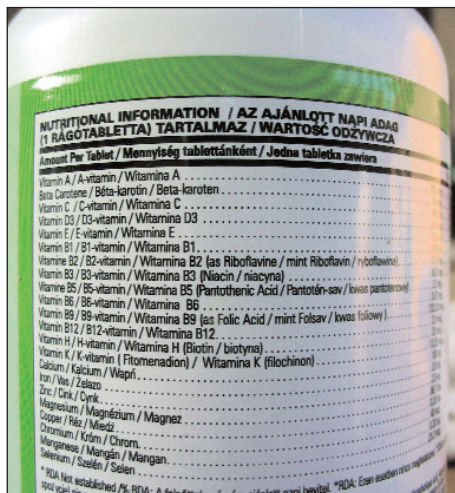
letének benyújtotta nyilvános vételi ajánlatát a Pick Szeged Rt. valamennyi, névre szóló szavazati jogot biztosító többszörös részvényére, amelytől elállhat, ha az ajánlatát elfogadó nyilatkozatok alapján szavazati jogai a Pick Szeged Rt.-ben nem emelkednének 50% fölé.

Megállapítást nyert, hogy a két vállalkozáscsoport tevékenységi köréből adódóan vertikális versenyhatásokkal nem kell számolni. Versenyaggályokra alapított adó portfólió- és konglomerátum hatások sem voltak azonosíthatók, figyelembe véve a Bonitas-csoport húsfeldolgozásán kívüli tevékenységeinek piaci részesedéseit, továbbá azt, hogy a magas piaci részesedésű szalámit gyártó Pick-csoport is az irányítást felette megszerző Bonitas-csoporttal azonos nagyságrendű vállalkozáscsoport.

Gyógyító élelmiszer

A Versenytanács évente több alkalommal hoz határozatot élelmiszerként forgalomba hozható terméknek gyógyhatást tulajdonító reklámokkal, tájékoztatásokkal kapcsolatban.

A Vj-8/2005. számú ügyben a Versenytanács megállapította, hogy az Avalon Team Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított azzal, hogy a Vivax, Metabol, Oxitarm és Életkristály termékek forgalmazása, valamint az azokkal kapcsolatos tájékoztatás során a termékeknek gyógyhatást tulajdonított. A vállalko-

zást a jogsértő magatartás további folytatásától eltiltotta és helyreigazító nyilatkozat közzétételére, valamint 30 millió forint bírság megfizetésére kötelezte.

A határozat aláhúzta, a gyógyhatású, az emberi szervezetre ható készítményeket kereső vásárlók a fogyasztók speciális csoportját jelentik, akik a gyógyulás vagy gyógyító hatás, illetve a fogyás, a várt hatás reményében lényegesen érzékenyebben reagálnak az ezt ígérő tájékoztatásra és anyagi erejüket meghaladó kiadásokra is hajlandóak. E piacfogyasztóit egészségügyi problémáik, testi és egyéb adottságokból adódó fogyatékoságaik fokozottan kiszolgáltatottakká teszik.

A Versenytanács szerint gyógyhatásra utaló tájékoztatást csak az arra hivatott hatóság igazolásának (engedélyének) megszerzése után lehet adni. A Magyarországon forgalomba kerülő, emberi fogyasztásra szánt termékek esetében kizárólag a jogszabályi felhatalmazással rendelkező intézmény jogosult annak elbírálására, hogy egy adott termék milyen típusú, milyen hatásmechanizmusú árukategóriába (gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termék, vagy különleges táplálkozási igényeket kielégítő élelmiszer stb.) sorolható be. Gyógyhatást akkor lehet egy készítménynek tulajdonítani, ha azt gyógyszerként, vagy gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású terméként engedélyezték, s ehhez a hatásokat vizsgálatokkal igazolták, melyek eredményeit a szakhatóság (az Országos Gyógyszerészeti Intézet) elfogadta. Az engedélyezési szabályrendszer által kialakított besorolási rendszer egyben kijelöli az egyes kategóriákba tartozó készítmények, termékek előállítás, forgalmazási, reklámozási feltételeit, illetve népszerűsítésük korlátjait, s így a vállalkozások nem tulajdoníthatnak gyógyhatást élelmiszereknek.

A reklámok versenyjogi értékelése

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása tárgyában indított versenyfelügyeleti eljárások többsége a vállalkozások által közzétett reklámokkal kapcsolatosak: a kereskedőnek nem szabad lódtania

A Versenytanács Vj-32/2005. számú ügyben hozott határozata összefoglalja az e téren alkalmazott alapelveket. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a nyereség és vagyonszerzés céljából gazdasági tevékenységet folytató vállalkozásnak a magáról vagy termékeinek lényeges tulajdonságáról adott, fogyasztóknak szóló tájékoztatása igaz és pontos legyen.

A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását tiltó rendelkezéseknek nem tényállási eleme sem a fogyasztóknak okozott sérelem megvalósítása, sem a fogyasztói panaszok rendelkezésre állása. A jogsértő magatartás megvalósításához tehát nincs szükség a megtévesztés bekövetkezését megállapító konkrét fogyasztói panaszra. A jogsértés megállapíthatósága kapcsán a fogyasztói panaszok léte vagy hiánya nem bír jelentőséggel, mivel fogyasztói panaszok hiányában is tanúsítható a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartás.

A jogsértő tájékoztatás akkor is megvalósul, ha utóbb mód van a teljes körű valós információ megismerésére, a versenytörvény ugyanis a fogyasztók tisztességtelen befolyásolására alkalmas tájékoztatást tilalmazza, e sérelem pedig a jogsértő információk közreadásával befejeződik.

A Versenytanács szerint a reklámok megfogalmazása nem alapulhat azon az elven, hogy az ésszerűen eljáró fogyasztónak eleve ellenőriznie kell, az adott reklám állítása megfelel-e a valóságnak, illetve az más módon esetleg megtévesztő-e. Egy reklám nem alapozhat arra, hogy tartalma szabadon meghatározható, bármit állíthat, mivel a fogyasztónak ésszerűen kell eljárnia, s ő ellenőrizze, hogy a reklám állítása megfelel-e a valóságnak. Ennek megfelelően nem szolgálhat a vállalkozások versenyjogi mentesülésére az arra történő hivatkozás, hogy a fogyasztó kellő távolságtartással kezelje a reklámokat, a fogyasztó járjon el ésszerűen, a fogyasztó tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a reklámok állításait - további tájékozódással - ellenőrizze. Ez a szemlélet magában hordozza a tisztességes verseny egyik alapelemének, a bizalomnak, a piaci szereplők állításaiba vetett hitnek az intézményesített megkérdőjelezését.

A reklám fogyasztóknak szóló üzenetének megállapítása kapcsán a Versenytanács figyelemmel van arra, hogy a különböző marketingkommunikációs eszközök, illetve csatornák eltérő módon képesek az információk fogyasztók részére történő átadására. A reklámok általában igen kevés információ közzétételére alkalmasak, s a velük való találkozás során a fogyasztó nem végzi el a reklámok részletes elemzését.

A Versenytanács a Vj-170/2004. és Vj-191/2004. számú ügyben az eljárás alatt álló vállalkozás által előadottakat elfogadva állapította meg, a marketingkommunikációs eszközök, illetve csatornák között különbség mutatkozik abban, hogy azok csak néhány vagy részletesebb információk közzétételére alkalmasak-e. Általánosságban elmondható, hogy a legszűkebb információátbocsátó kapacitással a tömegkommunikációs médiumok (sajtó, tévé, rádió, óriásposzter) rendelkeznek.

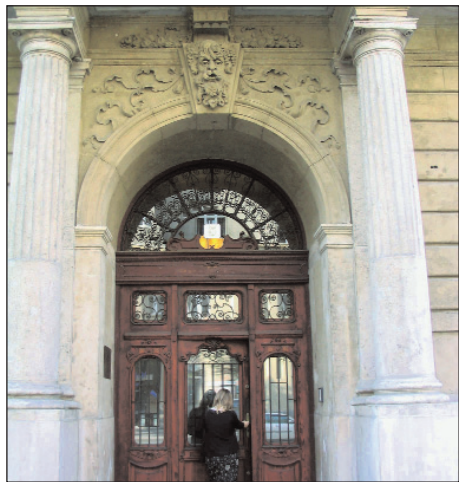
A Versenytanács szerint a nyomtatásban megjelent reklámok esetén jelentőséggel bír az abban foglalt egyes információk elhelyezése, egyes képek, információk kiemelése, illetve „elrejtése”, az alkalmazott betűnagyság, s minden más olyan reklámmegoldás, amely kihatással van a reklámban közvetített információk összehatására. A nyomtatott sajtóban megjelent reklámok és a szórólap által a fogyasztóknak közvetített üzenet kapcsán a címsoroknak, kiemeléseknek sokkal nagyobb a szerepük, mint az apró betűs közléseknek. A címsorokkal, kiemelt szövegrészekkel találkozók fogyasztó esetében nem szükségszerű, hogy a reklám más (adott esetben jóval kisebb betűvel szereplő) közléseit is megismerje. A nyomtatott sajtóban megjelenő reklám általában csak a főszó, az illusztráció, egy limitált terjedelmű szövegtest és a reklámozó emblémája/logotípiája közzétételére alkalmas.

A televíziós reklámban az időkorlátok miatt a sajtóhirdetésnél jóval kevesebb információ fér el. A vetítés rövid időtartama, illetve a gyorsan pergő képek miatt a reklám üzenete nem azonosítható a reklám forgatókönyvében egymás után megfogalmazott állítások összességével, s külön kiemelendő, hogy a reklámban nem hangsúlyosan megjelenő, kis betűmérettel elhelyezett írásbeli információ ténylegesen nem nyújt tájékoztatást a fogyasztók számára.

Az óriásplakát befogadására egy autós maximum 1 másodperce, egy nem síető járókelőnek maximum 2-3 másodperce van. Ebből következően az óriásposzter maximum 3 motívummal dolgozhat, amennyiben hatásos kíván maradni (főszó, kép és embléma). A kiemelkedően hatásos óriásposzterek két (kép, embléma) vagy csak egy motívummal működnek. A reklám főüzenetének tehát kiemelkedő szerepe van, s az apró betűs információk tájékoztatásban betöltött szerepe gyakorlatilag elhanyagolható.

Ki lehet bejelentő?

A Gazdasági Versenyhivatalhoz benyújtott bejelentések esetén vizsgálatra kerül a bejelentői minőség is

A Gazdasági Versenyhivatalhoz gyakran érkeznek olyan bejelentések, amelyeket egy érdekképviseleti szervezet nyújt be, sérelmezve, hogy valamely vállalkozás (jellemzően: tagjainak a versenytársa) versenytörvénybe ütköző magatartást tanúsít. A jogszabály értelmében versenytörvénybe ütköző magatartás észlelése esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz intézett bejelentéssel élhet az, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti. Ha a vizsgáló úgy dönt, hogy az adott bejelentés alapján nem indít versenyfelügyeleti eljárást, a bejelentő e határozattal szemben a Versenytanácsra fordulhat jogorvoslati. A jogorvoslati kérelmek elbírálása során a Versenytanács vizsgálja, hogy fennáll-e az érintettség, azaz a bejelentő jogát vagy jogos érdekét az ügy sérti-e, az ügygel a bejelentő közvetlenül érintett-e.

A Versenytanács az elmúlt időszakban több határozatában leszögezte, érdekvédelmi szervezeteknek nincs önálló bejelentési jogosultságuk, mivel nem a szervezetet, hanem annak tagjait érinti közvetlenül a piaci magatartás. Ez az álláspont összhangban van egyrészt a versenyfelügyeleti eljárásokat követő bírósági eljárásokban kialakult gyakorlattal, mely szerint a bíróság csak abban az esetben fogadja be a bejelentő jogorvoslati keresetét, ha a felperes perindításhoz fűződő érdeke nyilvánvaló és közvetlen,

másrészt a bejelentések kapcsán hozott versenytanácsi határozatok felülvizsgálata során követett bírói gyakorlattal. Ez utóbbi körben megemlítendő a Fővárosi Bíróság B-504/2004. számú ügyben hozott végzése, amely szerint a bejelentői státusz és az azt megillető jogok akkor illethetnek meg érdekvédelmi szervezetet, ha kifejezett törvényi felhatalmazása van az adott ügyben való fellépésre. Mivel a versenytörvény ilyen felhatalmazást nem ad, ezért általános érvennyel mondható, hogy bejelentői státusz versenytársat megillegthet, de érdekvédelmi szervezetet nem. Ennek megfelelően a Versenytanács érintettség hiánya miatt elutasítja a valamely érdekképviseleti szervezet által benyújtott jogorvoslati kérelmet.

A versenytörvény 2005. november 1-jén hatályba lépő módosítása jelentős változást hoz a bejelentések, panaszok szabályozásában, egyebek között kimondva, hogy a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó, a törvény és az EK-Szerződés adott rendelkezéseibe ütköző magatartás észlelése esetén bárki bejelentéssel vagy panasszal élhet a hatósághoz.

Vadászidény

A Versenytanács az elmúlt időszakban két esetben is fellépett vadgazdálkodással kapcsolatos versenyt korlátozó megállapodásokkal szemben. Az eljárás alá vontak bíróság előtt keresik igazukat

A 34 eljárás alá vonttal, köztük a Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Terméktanácsával (Terméktanács) és a Budapesti Agrárkamarával (Agrárkamara) szemben lefolytatott Vj-89/2003. számú ügyben feltárára került, hogy a Terméktanács 2002–2003-ra szóló vadászati árjegyzékjavaslata vadászatszervező vállalkozásokhoz került, amelyet azok annak megvitatása után 2001. november 5-i keltezéssel véglegesítettek. 2001. november 28-i keltezéssel a Terméktanács is „Minimálárak 2002–2003. évre” címmel árjegyzéket állapított meg. A 2003. és a 2004. évre szólóan a Terméktanács és az Agrárkamara által egyeztetett, bérvadászati ajánlott minimálárakat tartalmazó árjegyzék került elfogadásra 2002 végén.

A Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vontak magatartása alkalmas volt a gazdasági verseny korlátozására. A Versenytanács a Terméktanácsot 150 millió, az Agrárkamarárt 15 millió, további 15 bérvadászattal és vadászatszervező vállalkozást összesen 17 millió forint bírság megfizetésére kötelezte. A bírság kiszabásánál a Versenytanács figyelembe vette, hogy a Terméktanács kezdeményezte az egész piac befolyásolására alkalmas, a 2002–2003. és a 2003–2004. évre vonatkozó minimálárak meghatározását, azzal, hogy a 2003–2004. évi minimálárak a Terméktanács és az Agrárkamara közös elhatározásaként jelentek meg a piacon, nem kívánatos kölcsönhatásban orientálva a bérvadászattal jogosultakat és a vadászatszervezőket az általuk alkalmazott árak meghatározásakor.

A Versenytanács következetes gyakorlata szerint az ajánlott vagy kötelező minimálárakban való megállapodás, az ezekre vonatkozó szervezeti döntés tiltott. Az ilyen egyezség megakadályozza, hogy az árak a kereslet-kínálat szerint alakuljanak. Az áregyeztetésben részt vevő vállalkozások nem érdekeltek az innovációban és a költséghatékony termelésben. Az egyeztetett ár megvédi a kevésbé hatékony versenytársat, s nem ösztönzi a szolgáltatás minőségének javítására és árának kedvezőbbé tételére.

A Terméktanáccsal és 12 vállalkozással szemben indított, Vj-132/2003. számú eljárásban megállapítást nyert, hogy a Terméktanács 2000. augusztus 28. és 2004. április 8. között a tagságára nézve kötelező, de az egész vadhús felvásárlási piacra is továbbgyűrűző nagyvadfelvásárlási árakat határozott meg 11 alkalommal. Az egész vadhúsfelvásárlási piacot érintő magatartás alkalmas volt arra, hogy a vadhúsfelvásárlók egymás közötti, a termelők egymás közötti versenyét korlátozza,

valamint a vadhúsfelvásárlók és termelők közötti alku szerepét gyengítse és a piac egységesedését eredményezze. A Versenytanács a verseny korlátozására alkalmas döntéseket hozó Terméktanáccsal szemben 80 millió forint bírságot szabott ki. Mivel a versenyjogi felelősséget a Terméktanács viseli ármeghatározó döntéséért, az eljárás alá vont tagok vonatkozásában az eljárás megszüntetésre került.

A bírságoló határozatokat, így ezeket is általában megtámadják az érintettek a Fővárosi Bíróság előtt, így az ügy végleges lezárására még több évet kell várni.

Gra-fifika

A művészi tartalmat hordozó szolgáltatás sem mentesül a verseny szabályok alól

A hazai tervezőgrafikusi tevékenységet végzők egy része három egyesületi formában működő társadalmi szervezetben rendelkezik tagsággal. A Vj-98/2004. számú ügyben bizonyítást nyert, hogy a Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete évek óta ad ki részletes tervező grafikusai árjegyzéket, amely nemcsak tagsága, de a megrendelők és a piac többi szereplője számára is hozzáférhető. Az árjegyzékek kiadásához 2000 áprilisától a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége is csatlakozott, legalábbis oly módon, hogy nem kifogásolta az árjegyzék kiadásaként történő feltüntetését. Az árjegyzékek meghatározták az egyes tervezőgrafikai szolgáltatások minimumárait, valamint egyéb ártényezőket is (pl. vázlatdíj, sürgősségi felár).

A Versenytanács megítélése szerint az eljárás alá vontak magatartása alkalmas a verseny korlátozására. Kiemelésre került, a jogsértés megállapíthatósága szempontjából közömbös, hogy az egyesületek csak tájékoztatónak szánták az árakat, mert önmagában a díjtételek közzétételét is tiltja a versenytörvény. Mindhárom eljárás alá vont egyesületi formában működő társadalmi szervezet, egyiküket sem illeti meg jogszabályi felhatalmazáson alapulóan piaci árak meghatározása, még ajánlati formában sem. Megjegyezte a Versenytanács, önmagában még egy kamarai minősítés (amellyel a Magyar Tervezőgrafikusok Egyesülete egyébként sem rendelkezett) sem lenne elegendő

ajánlott árak versenyjogilag nem kifogásolható meghatározására erre vonatkozó kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában.

A Versenytanács a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületével szemben 18 000 000, a Magyar Tervezőgrafikusok Egyesületével szemben 6 000 000, míg a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségével szemben 2 500 000 Ft bírságot szabott ki. A bírságok összegének megállapításakor a Versenytanács egyebek között figyelemmel volt az egyesületek tagsága közötti átfedésekre. A határozatot bíróság előtt megtámadták.

Az idő pénz

A GVH az ÁSZF módosítását követően megszüntette az RTL Klubbal szemben indított eljárást

A médiatörvény korlátozza a televíziós csatornák által reklámra fordítható időt. Az nem haladhatja meg óránként a 12 percet és a műsorok megszakíthatóságára nézve is vannak korlátozó szabályok. Így a gyakorlatban általában 8-9 perc reklámidő értékesíthető jogszerűen óránként, aminél lényegesen nagyobb reklámigény jelentkezik a magas nézettségű televíziócsatornáknál. Az RTL Klub ezért 2004. évre változtatott a reklámidő ellenértékének megállapítási módján. 2003. évig előre meghatározta a reklámidő (pontosabban: adott konkrét reklámidő nézettségének) ellenértékét és addig fogadott el megrendeléseket, amíg azok az előzőek szerinti időkereten nem terjedtek túl. Az új rendszerben az RTL-Klub adott időszakra (egy

hónap) nézve az összes megrendelést elfogadja. A megrendelésben azonban a reklámozónak azt kell vállalnia, hogy adott összeget (költségvetést) az RTL-Klub részére az igényelt reklámok ellenértékéért megfizet. Ezen összegért az egyes reklámozók olyan mennyiségű reklámidőt (nézettséget) kapnak, amennyit az időkeret - a többi megrendelői igényt is figyelembe véve - lehetővé tesz. Ily módon egységnyi nézettség ellenértékét (az ún. csatornaátlagárat) csak az adott hónapot követően ismerhetik meg a reklámozók. Az új rendszer következtében 2004. első félévben a csatorna-átlagárak jelentősen (közel 25 százalékkal) emelkedtek.

A GVH versenyfelügyeleti eljárást indított annak vizsgálatára, hogy a csatorna-átlagárak utólagos és egyoldalú megállapításával az RTL-Klub megsértette-e a Tpv. gazdasági erőfölénnyel való visszaélést tiltó rendelkezéseit.

Az eljárás során a GVH megállapította, hogy a csatornaátlagár „utólagos” megállapítása önmagában nem jogszerűtlen, mert következetesen érvényesített gyakorlat (pl. Vj-126/2000.) szerint az árat meghatározottnak kell tekinteni akkor is, ha a szerződés nem tartalmazza a szolgáltatásért fizetendő pénzbeli ellenszolgáltatás összegét, de az árat a teljesítéskor a szerződés alapján ki lehet számítani. Az ár „utólagos” megállapításának egyértelműsége azonban csak szükséges, de nem elégséges feltétele a jogszerűségnek. Maga a számítási módszer is tartalmazhat olyan elemeket, amelyek tisztességtelenül megállapított (túlzottan magas) árhoz vezet(het)nek. Az ármegállapítási módszer vizsgálatakor a GVH abból indult ki, hogy a túlzottan magas ár fogalmilag kizárt olyan esetben, ha az adott áru (szolgáltatás) objektíve korlátozottan állítható

elő, és az alkalmazott áron a teljes mennyiség gazdára talál. Ilyen feltételek mellett ugyanis nincs jóléti veszteség, mert nem juthattak volna a fogyasztók több áruhoz, ha az eladó alacsonyabb árat érvényesít. Ilyen árat nem is lenne célszerű versenyjogi eszközökkel kikényszeríteni, mert az szinte szükségszerűen az elosztás nem piacokonform módszereihez (ismertségen alapuló árhoz jutás, sorbanállás, üzérkedés) vezet. A vizsgált időszakban (2004. I. félévben) az RTL Klub által felhasznált reklámidő megegyezett a régi rendszer érvényesülésének időszakában felhasznált reklámidővel. Ezért nem volt kétségbe vonható, hogy az RTL Klub 2004. I. félévében kihasználta a reklámidő kapacitását, ami az előzőek alapján azt jelentette, hogy díjai ezen időszakban nem voltak tisztességtelenül megállapítottak.

Az RTL Klub által alkalmazott új rendszert életbe léptető ÁSZF ugyanakkor nem tartalmazott rendelkezést arra nézve, hogy közölnie kell üzletfeleivel a következő évre vonatkozó reklámidőt; illetve vannak-e és milyen következményei annak, ha az RTL Klub az „ígért” reklámidőnél kevesebbet használ fel. A GVH Versenytanács RTL-Klubbal közölt előzetes álláspontja szerint az, hogy ezen kérdéseket az új rendszer nem szabályozta, indokolatlan előny kikötésének minősül. Ezek hiányában ugyanis, ha az RTL Klub saját döntése alapján nem használja ki (vagy nem tudja kihasználni) reklámidőjét, akkor annak számára nincs semmiféle hátrányos következménye, az teljes egészében a reklámozót terheli. A reklámozó tehát nem csak akkor fizetne magasabb csatorna-átlagárat (nem csak akkor kapna kevesebb nézettséget adott összegért), ha a kereslet megnőtt, hanem akkor is, ha az

RTL Klub (bármilyen okból) nem használja ki a lehetséges (ígért) reklámidőt.

Az RTL-Klub az előzetes álláspont ismertetésében kérte az eljárás szünetelését. A szünetelés esetére vállalta, hogy az ÁSZF-et kiegészíti oly módon, hogy adott évre vállalt reklámidőt havi bontásban a megelőző év október 15. napjáig közzéteszi, azt nem csökkentve önkényesen az előző évi reklámidőhöz képest. Ha pedig a saját érdekkörében felmerülő okból kevesebb reklámidőt sugároz, akkor azt egyező többlet-reklámidő automatikus biztosításával kompenzálja legkésőbb a sugárzást követő második hónap végéig. Az RTL-Klub az eljárás szünetelésének időtartama alatt az ÁSZF-et az előzőeknek megfelelően módosította, ezért a GVH vele szemben az eljárást megszüntette.

Nemzetközi kartell a takarmányfoszfát piacon

„Súgás” után lebukott az eddig ismert leghosszabb ideig tartó kartell

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa június 29-én kelt, azóta jogerőre emelkedett határozatában megállapította, hogy a finn Kemira csoport és a belga Tessanderlo csoport vállalkozásai Magyarországot érintően piacfelosztó és áregyeztető megállapodásban vettek részt. A nemzetközi kartell részeként megvalósult, 2003-ig tartó jogsértés 1991. óta ellentétes a magyar versenyszabályokkal.

A kartell, melyre a párhuzamos ármozgás miatt több forgalmazó is gyanakodott, a takarmányfoszfát gyártását, forgalmazását érintette. A takarmányfoszfát legfontosabb vevői állati takarmánygyártók és nagy hústermelők, akik maguk keverik a takarmányt.

A kilencvenes éveket megelőzően indult együttműködésben, melynek a magyar piac csak csekély részét jelentette, az iparág legjelentősebb résztvevői piaci részesedésük megőrzését kívánták biztosítani. Az évek során a megállapodás számos feltétele, a résztvevők köre és földraj-

zi lefedettsége is módosult, 1991 után terjesztették ki többek között Magyarország területére is. Az együttműködés időtartama alatt a résztvevők információt cseréltek - többek között - az eladott mennyiségekről és az ákról, mennyiségileg értékelték a piaci keresletet, elosztották a kvótákat, amikor pedig túlhaladták az "engedélyezett" kvótát, kompenzációs mechanizmusban állapodtak meg. A magyar leányvállalatok nem a kartell szervezésében, hanem annak végrehajtásában vettek részt.

Az eljárás megindítására a GVH engedékenységi politikája alapján került sor: a Kemira elsőként jelentkezett a GVH Kartell Csoportjánál, bizonyítékokat szolgáltatva az európai kartell magyar hatásairól. Ezt követően a Tessanderlo is elismerte a jogsértést, további fontos írásos bizonyítékokkal szolgálva. A GVH engedékenységi politikája a titkos kartellek feltárása, a még működő összejárások destabilizálása érdekében a versenyfelügyeleti bírság teljes vagy részleges elengedését helyezi kilátásba az együttműködő vállalkozások részére. Ennek köszönhetően az eljárás megindulását segítő Kemira a bírság teljes összege alól mentesült, míg a másodikként jelentkező Tessanderlo 131 millió Ft bírságot köteles befizetni. A címzett vállalkozások a rendelkezésre álló határidőn belül nem támadták meg a határozatot bíróság előtt.

A GVH elnökének és a Versenytanács elnökének 3/2003. sz. közleménye szerint az egyébként kiszabható bírság teljes mértékben annak az egy vállalkozásnak engedhető el, amely

- (i) a GVH számára még nem ismert kartellról elsőként szolgáltat olyan információkat és bizonyítékokat, amelyek alapján a vizsgálat megindítható, vagy
- (ii) a GVH által már megindított eljárásban elsőként szolgáltat olyan új bizonyítékokat és információkat, amelyek alapján a jogsértés megállapítható, feltéve, hogy a benyújtás időpontjában a GVH még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a jogsértést megállapítsa;
- az eljárás során teljes mértékben együttműködik, mindenre kiterjedő feltáró magatartást folytat;
- a kartellben való részvételét megszünteti
- a kartell létrehozásakor egyetlen vállalkozást sem kényszerített a jogsértő együttműködésre